

Wojna
Armia
Wojskowi Sztybu Polak
ul. W. Garbary 2
e-mail: archAK@um.torun.pl
FON 870502728

MEMORIAL

General Marii Wittek

H. Byćwka IX 2014

brak ady.

WROCLAW

adres
Pielonka Góra 58-506

LUP

rel. wsp.

st. starsz. ŁOLIUK Heronika
zam. Demska 11945/

1994-2014

M21/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

1121/WSK LHP

ŁOZIK Weronika

Zem. Deutsche (1945)

I./1. Relacja ✓ k.5, s.8

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora ✓ k.3, s.5

II. Materiały uzupełniające relację

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne V

VI. Fotografie —

I/1 Relacja

- 1) Relacja Demskiej Weroniki z d. Łozick (1945)
sporządzona według schematu relacji o wojennej służbie
Kobiet-zołnierzy w I i II Armii WP w l. 1939-1945
podpisana z datą 2 II 1948r.

rkopis, egz. K.2, s. 1-4

- 2) Relacja Demskiej Weroniki 58-506 Jeleń Góra ul. Rodzinna 9/1
rkopis, egz. K.1, s. 5-6

- 3) Wspomnienia Demskiej Weroniki z d. Łozick, adres
Jeleń Góra, ul. Rodzinna 9/1 rkopis. . K.2, s. 7-8

Materialy przekazane do Fundacji Jena Krolowicza w 1998r.

I/1/1

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie dzieląc opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panińskie z datą zmiany / , imiona

DEMSKA LEBRONIKA z d. ŁOZIOK / zmiana nazwiska 6.11.1945r

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

11 listopada 1924, MILATYN BURZYNY woj. Łódzkie

3. Imiona rodziców, nazwisko panińskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

ŁUCJAN, MARIA z d. GARGOLAWSKA / praca na gospodarstwie (rolnym)

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

SP. 506 JELENIA GÓRA ul.

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

WYŚTAWOWE

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

MILATYN BURZYNY, woj. Łódzkie

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ?/

NAUKA I PRACA NA GOSPODARSTWIE

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodaliczka Mariańska

ORGANIZACJA

D/1/2

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

NIE UCZESTNICZYŁA

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

NA ROBOTY DO ŚWIDŁOWSKA,

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

~~SIERPIEŃ 1944 r.~~
LIPIEC

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

LIPIEC 1944 r. - 21 STYCZEŃ 1946 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

- 3 BATALION OBOCZY
- SAMODZIELNY BATALION KOBIECY "A", Armia USA

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

SEKRECJONKA - TELEFONISTKA

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? /

D/1/3

I/1/2

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

SZEREGOWIEC, STARSZY SIEŁEJNI / 12.10.1988 /

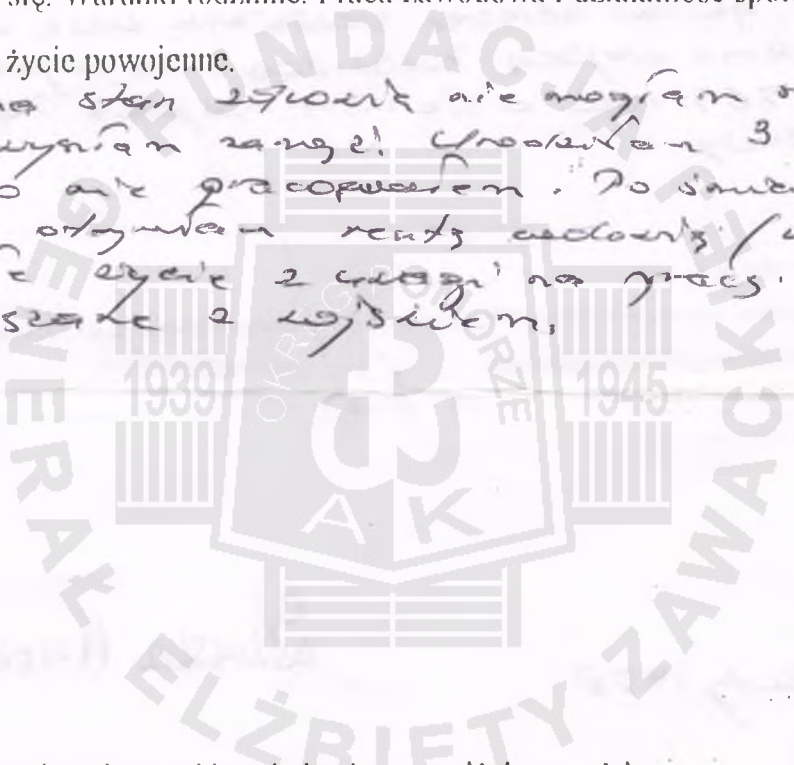
9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

BEZPŁATNY KARTYŃ ZASTĘP / 13.08.1975, MĘDZAŁ 40-LACIA 02 / 2307 / 1984
 ODZNACZENIE GŁÓWNOUŁOŻCĄ / 13.07.1949, 200TA ODZNACZENIE HONOROWE
 MĘDZAŁ ZA WARSZAWĘ / 13.07.1949, "ZA WYSTĄPIENIE W WARSZAWIE
 KARTYŃ KAWALERII, ODZBIENIE ODRODZENIA POLSKI / 18.12.1990
 ODZNACZENIE WETERANA WALKI O WIEPOCZĘCIE
 / 1.08.1995 /

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne.

z uwagi na stan zdrowia nie mogłem się dokształcać
 w 1945 r. wyzniesiłem rangę 3. Groźbę 3. Groźbę
 zamieszkałem w miejscowości... Po powrocie do domu
 w 1946 r. otrzymałem rentę wojenną (wójtkinę)
 moje całkowite życie z uwagi na pracę...
 było związane z wojskiem,

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

z chorobami - po powrocie z wojska otrzymałem...
 i nerki (nerka usunięta), cukrzyca, łuszczyca

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

4. Obecny stan zdrowia

II/1/4

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

Z wojskowej służby zdrowia

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

NIE BYŁA REPRYSJONOWANA; POLIOWA TER

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

MAR, ANTONI DEMSKI UCZESTNIK WALK W RAMACH
I ARMII WOJSKA POLSKIEGO, PO WOJNIE SŁUŻYŁ W WP,
W 1969 ROKU W STANOWIENIU MAJORA PRZEJEMIONY DO
REZERWY.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

Czytelny podpis

Leuska Heronika

Data

2 lut 1992

Deuska Weronika
58-506 Jelenie - Góra

I/1/5

1121/WSK

6/9

I/1/3

Moje losy wojenne wyglądały następująco
Ora pozertku kwietnia 1944, zostałam niewieziona na
roboty do LSRK do miejscowości Świdłouska, zabrana zostałam
z Wojeńkomatu z Ostroga n/ł z Katiynie
Jechaliśmy wraz z koleżankami transportem, z Kósnego
i Zdułkówna, w wagonach towarowych ścisnięte jak zwierzęta.
W tych nieludzkich warunkach, wrodziła się myśl ucieczki
z transportu. Uciekliśmy jednak na gład, biedę która nas czekała,
a nawet śmierć. Dojechaliśmy do stacji Chwastowie pod Kijowem,
gdzie zatrzymał się transport.
Tu postanowiliśmy rozpoznać naszą ucieczkę, kierowaliśmy się
w kierunku dworca w Chwastowie, stało dużo pociągów dworec
dużo więc my przaję pod pociągami dotarliśmy do dworca.
Tu usiadtliśmy do pociągu kurując się z postrotem do Polski,
zdawaliśmy sobie jednoczesnie sprawę że może źle się ta ucieczka
dla nas skończy.
Odstęty dalszą część drogi odbywaliśmy pieszo, spaliśmy po
krakach, byliśmy głodne i zziębnięte bez żadnych środków
do życia. Mi posiadaliśmy żadnych dokumentów
zabrano nam je Wojeńkomacie, i pojechali do Świdłouska.
Po drodze zostaliśmy aresztowane pod zarzutem szpiegostwa.
Opozito nam więzienie, lub niewiezienie na roboty do tajg
Siberijskich. W areszcie koleżanka spotkała kolegę z ławy
sędolnej, który był oficerem W. Polskiego i także wracał do
Polski. Dziękki jego ustanowieniu i prośbie oficera Radeckiego

I/1/6

zostaliśmy zwolnieni.

Tu rozpoczęła się dalsza droga do Polski kładę na własną rękę. Odnarłem jakby się to wszystko skończyło gdyby nie przypadkowo nie spotkałem mojego ojca i znajomego oficera U.S. Powrocie do domu nie było moją, gdyż groziło to ponownym aresztowaniem.

Wła podstawię świadczeń zostałem wezwany do Wojska Polskiego. Ale za ten czas nieecki z ZSRK i siostry w Wojsku Polskim zapłaciłam zdrowiem.

Dostałam silnej nerwicy, zachorowałam na gruźlicę płuc i nerki, na nerwicy leży się do tej pory, mam usuniętą lewą nerkę z powodu gruźlicy, a skutki tej operacji jest pętla jelit na którą wciągnę do dróg.

oni mogą wszystkiego jeść, a odtęgi miesiące bywam na dziecie. Od czasu wojny wciągnę na silne bóle głowy i bezsnupe, mam ustabilione serce wszystko boli, a nerwice dokucza nieprzerwy.

W wojsku pełniłam wartę przy Sztabach Armii oraz służbę patroli w rejonie garnizonu.

Wskrotnie w czasie pełnienia służby leżałam w szpitalu na płuce.

Po wyjściu ze szpitala pełniłam służbę w plutonie łączności jako telefonistka.

Serdечноe pozdrowienie zasylam
dla wszystkich kolezanek,

W. Demska

58-506 JELENIA GORAWSPOMNIENIA

Mając 19 lat, zostałam 17 kwietnia 1944 r. zmobilizowana i wcielona do 3-go Batalionu Roboczego w stopniu szeregowca. W tym Batalionie spotkałam swojego ojca, z którym w jednym Batalionie przebywałam przez kilka miesięcy. W tym Batalionie złożyłam także przysięgę żołnierską. W lipcu 1944 r. zostałam przeniesiona wraz z koleżankami do I-go Samodzielnego Batalionu Kobiecego im. Emilii Plater, który został zorganizowany w Siedlcach nad Oką. Tu rozpoczęło się naprawdę ciężkie życie żołnierskie. Często dokuczał nam głód, zimno i zmęczenie. Zostałam przydzielona do Kompanii Fizylierek. Pełniłyśmy służbę na drugiej linii frontu, przy Sztapie Armii i patrolowałyśmy miasta. Oprócz tego odbywałyśmy zajęcia i musztrę jak w jednostkach męskich. Potem zostałam przeniesiona do plutonu łączności, gdzie pracowałam jako telefonistka. Nazywano nas "drucikami". Zakładałyśmy kilometrami kable telefoniczne. Była to bardzo ciężka dla nas kobiet praca, ale cieszyłyśmy się, że jesteśmy w Polsce i możemy walczyć o jej wolność. Później nasza kompania została przeniesiona do Otwocka, w którym stacjonował Sztap Armii. W styczniu 1945 r. Batalion nasz stacjonował na Pradze w Warszawie. 17 stycznia 1945 r. gdy Warszawa została wyzwolona z samego rana ze śpiewem na ustach objęłyśmy garnizon w Warszawie. Cała Warszawa płonęła w ogniu. W Warszawie Batalion został do zakończenia wojny. 29 września 1945 r. zostałam zwolniona z I-go Samodzielnego Batalionu Kobiecego, a w styczniu 1946 r. zdemobilizowana na podstawie rozkazu MON. Za udział w II wojnie światowej zostałam odznaczona : Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem za Warszawę 1939-1945, Odznaką Grunwaldzką i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Od 1974 r. jestem członkiem Koła ZBOWiD przy Wyższej Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej w Jeleniej Górze. Czasami odwiedzamy się wzajemnie

z koleżankom z okresu wojny, która mieszka w Platerówce i z łezką w oku wspominamy dawne czasy.

Po zakończeniu wojny Batalion został w Warszawie rozwiązany, rozjechałyśmy się po całej Polsce. Część koleżanek pojechała do rodzin, do swoich domów. Część pozostała bez dachu nad głową i pojechała na zachód koło Lubania na wioskę Lipy. Nazwa tej wioski została z czasem zmieniona na Platerówkę. Tutaj założyły rodziny i mieszkają do dzisiaj.

W 1973 r. odbył się I Ogólnopolski Zlot Platerówek z okazji 30-lecia powstania tego Batalionu. W pięć lat później we wrześniu 1978 r. odbył się II Ogólnopolski Zlot Platerówek, na którym wszystkie zostały odznaczone Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące rełatora

1. Ankieta personalna Deustkiej Weroniki z d. Łozieck
podpisane b.d. rękopis oryg. K. 1, s. 1-2

2. Karta Informacyjna Deustkiej Weroniki z d. Łozieck
podpisane z datą 20 X 1989.

rękopis, oryg. K. 2, s. 3-5

Materiały Deustkiej Weroniki przekazane do Fundacji w 1998 r.
Inne Książki

ANKIETA PERSONALNA

1. Nazwisko i imię Dembska Weronika
2. Imiona rodziców Lucjan Maria
3. Nazwisko panieńskie Łozinik
4. Data i miejsce urodzenia 12 listopada 1924 r.
Mielatyz - Bunymy - ZSRR
5. Aktualne miejsce zamieszkania
ulica, nr domu, miejscowość
58-506 Jelenia Góra
kod pocztowy, województwo
6. Posiadany stopień wojskowy szeregowiec
7. Stan rodzinny /mężatka, panna, wdowa itp/ wdowa
8. Wykształcenie - tytuł naukowy podstawowe
9. Opisać przebieg służby wojskowej, datę powołania, datę zwolnienia, zajmowane funkcje w czasie działań wojennych, pełne nazwy jednostek wojskowych Data powołania 1° kwietnia 1944 r.
Data zwolnienia - 29 września 1945 r.
Od 1° 04. 1944 do lipca 1944 r. - 3 Batalion Robaczy - pt. a. Karzel
Od lipca 1944 r. do 29 września 1945 r. - I-pcy samodzielny
Batalion Słobicy im. Emilii Plater - Kompania
Flizkierek telefonistka
10. Opisać pracę zawodową od 1939 do chwili obecnej, własne gospodarstwo, zajmowane funkcje
Pracownica gospodarstwo domowe
11. Podać funkcje w pracy społecznej po zwolnieniu z wojska do chwili obecnej Liga Kobiet - sekretarz
ZBOWiD przy WOSR - Członek Komisji Rewizyjnej

12. Wymienić ważniejsze posiadane odznaczenia państwowe i wojskowe
Brązowy Krzyż Zasługi, Medal za Waleczność 1939-1945, Odznaka Grunwaldzka, Krzyż Kawalerski, Orderu Odrodzenia Polski

13. Podać wysokość posiadanej emerytury-renty inwalidzkiej, renty wyjątkowej
renta rodzicza - 10.800

14. Podać warunki mieszkaniowe, socjalno bytowe ilość izb
3, Tarzanka, pięć węglowe

15. Jeśli Koleżanka posiada ciekawe wydarzenia z okresu wojny w czasie walk lub w okresie utrwalania władzy ludowej - krótko opisać - można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety
Lotnik - wspanienia

16. Czy koleżanka pragnie wziąć udział w III Zlocie Platorówek gdyby był zorganizowany z okazji 40 lecia PKWN w czerwcu lub wrześniu 1984 r.
Tak

17. Napisać inne uwagi warte uwzględnienia w planowanym wydawnictwie albumowym o Platorówkach - można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety
/

18. Ilość dzieci ich imiona nazwiska jakie posiadają zawody, co robią zajmowane funkcje w zakładach pracy i instytucjach - można dołączyć oddzielną relację do ankiety.

Adam Szemski - Technol. Mechanizacji - RSP - Maraszów
Bogusław Szemski - Technik Elektromechanik, RSP - Maraszów, kier. Mechanizacji
Teresa Murawska z Szemski - Księżka - ZLF "Polska"

U w a g a: do ankiety dołączyć zdjęcia o wymiarach

Teuska Heronika
.....
podpis wypełniającego
ankietę

(+)

I/3/3

1121/WSK

I/2/1.6/9

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

1. Nazwisko i imię *Jewska Weronika*
2. Nazwisko rodowe *Loxuk*
3. Imiona rodziców *Lucjan Mana*
4. Stan cywilny obecny *widowa*
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
nie wychodziła
6. Data i miejsce urodzenia *12.11.1924 Miłatyn-Buryń, ZSRR*
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligenckie/
robotnicze
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r *Miłatyn-Buryń, Z.S.R.R.*
9. Czym zajmowała się przed 1939 r /nauka, praca/ *nauka*
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
58-506 Jelenie-Góra ul.
11. Wykształcenie *podstawowe*
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy/
wywiezienie na roboty w Kmitnie 1944 r. uciekłam z transportu z Chwałowa pod Kijowem i dlatego wstąpiłam do W. Polskiego Ochotniczo
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
ochotniczo
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania
14. IV 1944 r. 29. IX 1945 r
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
*3 Batalion Kobiecy
I Samodzielny Batalion Kobiecy Emili Plater*
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
Żołnierze służby przy Sztabach Armii, patroli na terenie garnizonu, oraz w plutonie łączności jako telefonistka

17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
 ..*ogólne przeszkolenie wojskowe*.....
18. W jakich bitwach brała udział /miejscowość, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/
 ..*udziale w bitwach niebrałam*.....
19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /
 ..*szeregowy*..... *St. sierzant*.....
20. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne ..
 ..*Brazowy Krzyż Zasługi*.....
 ..*Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski*.....
 ..*Medal 40-lecia Polski Ludowej*.....
21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej / zawód i stanowisko/
 ..*niepracowałam*.....
 a/ zawodowa.....
 ..
 b/ polityczna ..
 ..
 c/ społeczna ..*pracowałam w służbie kokiet i ZBoWiD*.....
22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
 ..*ZBoWiD*.....
23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowia /uwzględnić grupy inwalidztwa/
 ..*renta wdowia... druga grupa inwalidzka*.....
24. Obecny stan zdrowia ..*słaby - druga grupa inwalidzka*.....
25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
 ..*przychodni MON*.....

26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska *z stałą chorobą płuc, gruźlicą, chorobą nerek, nerwicą, operacjami, do tego dochodziły kłopoty finansowe*

27. Czy była prześladowana przed wojną *nie*

28. Czy była represjonowana po wojnie *nie*

29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbawidowskiej *uznanie grupy i uwolnienie wojennego i przyznanie renty wojennej*

30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/
*W czasie wojny ojciec bracia byli w wojsku polskim i brali udział na froncie, mój jako oficer w Polskiego brał udział na froncie i był drukrobotnie w Anglii
Dzieci mam troje posiadają wykształcenie średnie i pracują u artystów.*

Data *20.10.1989*

Leńska Tereska

/ podpis czytelny osoby wypełniającej ankietę /

Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

9. 1121/1684

LKP

Ł 0214K Wroniska

zem. Demska 1945

V 1936 Wypisy ze źródeł
niezależne karty informacyjne 1945 }

T 1121/WSK

ZSRR
LWP

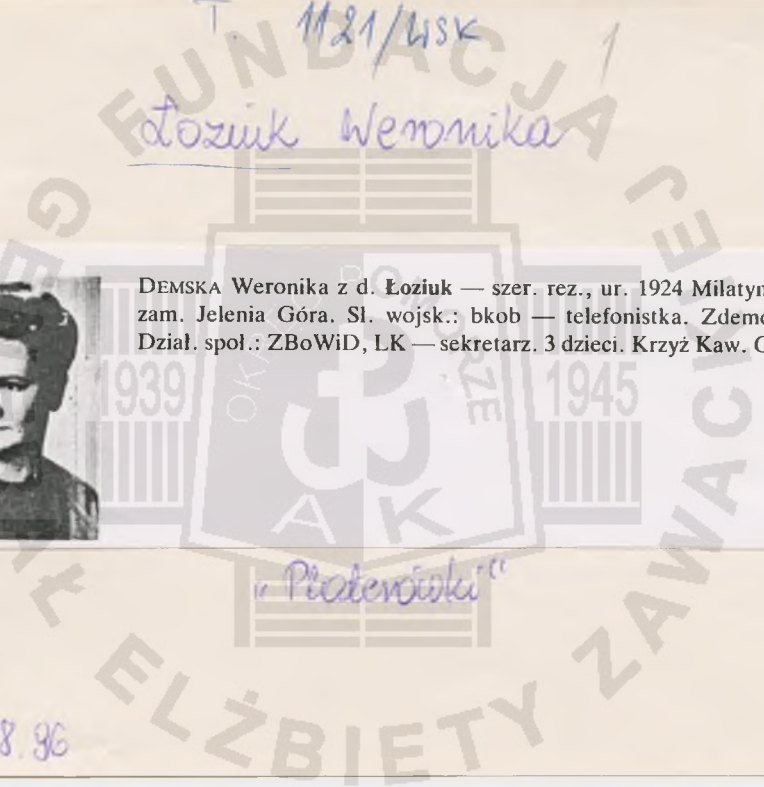
Łoziuk Weronika

DEMSKA Weronika z d. Łoziuk — szer. rez., ur. 1924 Milatyn-Buryny,
zam. Jelenia Góra. Sl. wojsk.: bkob — telefonistka. Zdemob. 1945.
Dział. społ.: ZBoWiD, LK — sekretarz. 3 dzieci. Krzyż Kaw. OOP i in.

"Piotrowski"

ERok .08.96

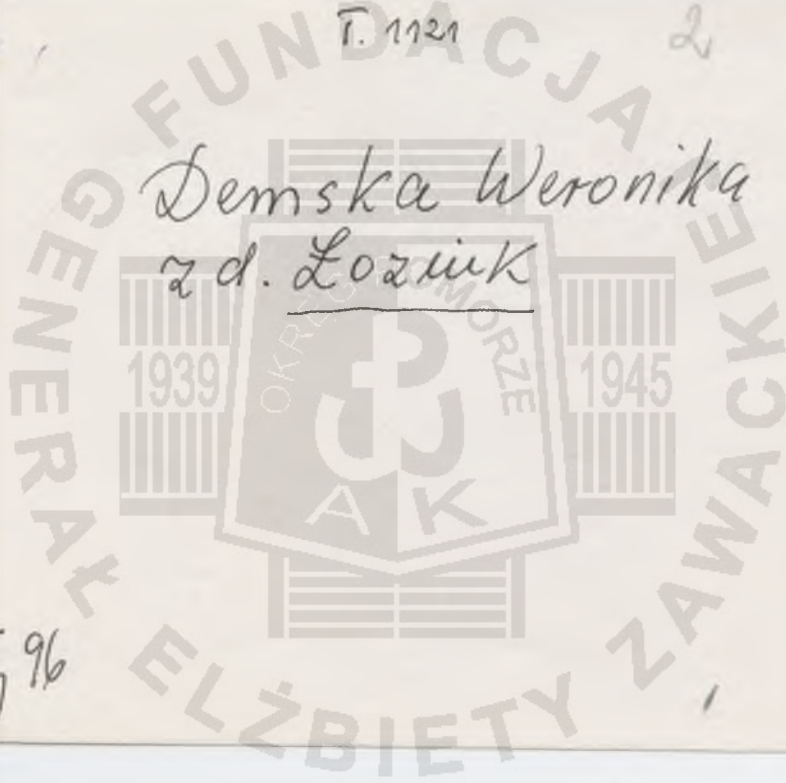
a

T. 1921

2

LWP
ZSRR

Dem ska Weronika
z d. Łoznik

zlej 96

1

I.4121

3

ZSRR-LWP

DEMSKA Weronika z 1948
z d. Łoziuk

Zródła informacji:

Praca zbiorowa po red. E Syzdek
Platerówki. - Wyd. Ossolineum 1988r.
Wrocław .str. 217.

6/9

I.Król./98

ŁOZISKA Heronika

